

bodembescherming jubileert (2)

Vijfentwintig jaar geleden is de Wet bodembescherming van kracht geworden. Vijf jaar eerder was een wettelijke aanpak van bodemverontreiniging al mogelijk vanuit de Interimwet bodemsanering, die later in de Wet bodembescherming werd ingebouwd. Het Tijdschrift Bodem besteedt in het komende nummer veel aandacht aan de jubilerende Wet bodembescherming.

Op verzoek van de redactie heb ik daar ook een bijdrage aan geleverd. Ik mocht mijn oordeel geven over vijfentwintig jaar Wet bodembescherming. Dat oordeel is voornamelijk positief. Ik bouw mijn relaas op via de kernwoorden systematisch, kennisgestuurd, flexibel en effectief.

Vanaf het begin van de bodemsaneringsoperatie bestaat de systematische aanpak van een geval van bodemverontreiniging via achtereenvolgens historisch onderzoek, oriënterend onderzoek, nader onderzoek, saneringsonderzoek, sanering en eventueel nazorg. Vooral niet deskundigen vinden deze trits te lang duren en te veel geld kosten. Zij slaan bepaalde fasen over waardoor ze meestal bij de sanering op de koffie komen.

Sinds de beleidswijziging waarbij functiegericht saneren mogelijk werd, lag de focus niet meer op het verwijderen van stoffen maar op het verminderen van risico's. Vanaf die tijd is er veel nuttige kennis ontwikkeld, vooral over de biologische afbraak van verontreinigende stoffen. Met die kennis maken wij zelfs goede sier in het buitenland.

Een ruime definitie van het geval van bodemverontreiniging maakt zowel een smalle als een brede inperking van de verontreiniging mogelijk. Beide inperkingen hebben hun eigen voor- en nadelen. Binnen een klein geval kan de overheid slecht op een klein areaal eisen stellen. En binnen een groot geval mag je veel sterk verontreinigde grond hergebruiken. Van geval tot geval mag worden beoordeeld wat de beste casus oplevert. Natuurlijk moet je daarbij niet het onderste uit de kan willen, want dan ligt een gang naar de rechter en de Raad van State voor de hand. Verder is de saneringsdoelstelling heel ruim geformuleerd, met driemaal de uitdrukking 'zoveel mogelijk'. Beide elementen maken een per geval passende aanpak mogelijk.

Met behulp van de Wet bodembescherming is Nederland een stuk schoner geworden. De bodemsaneringsoperatie is nog niet volledig afgerond, maar dankzij de afspraken in het Bodemconvenant van 2009 worden flink wat tandjes bijgezet. Ook provinciale rekenkamers manen waar nodig effectief tot spoed.

De Wet bodembescherming zal ophouden te bestaan en onderdeel worden van de Omgevingswet. Hopelijk blijft een effectieve sturing op bodemkwaliteit mogelijk. Want dat is nodig. Denk maar aan de relatie tussen bodemkwaliteit en vestigingsplaats, voedsel, water, energie, klimaat en biodiversiteit.